

YUNANİSTANDA ANAYASA TADİLÂTI
ve
YUNAN DEVLET ŞÛRASININ İŞLEYİŞİ

Prof. Georges M. PAPAHAJİS

Partilerin müfrit kuvvetine dayanarak çok defa zararlı olan eski siyasî rejime son veren, ve müesseselerin, ve daha umumî olarak, memleketimizin siyaset ve hukuk hayatındaki yeni bir tekâmül safhasını müjdeliyen bugünkü Yunan Anayasasının gözden geçirilmesinden beri kırk sene geçmiş bulunmaktadır. 1911 deki Anayasa tadilâtı, bilhassa Yunanistandaki idarî kaza bakımından, kat'î bir merhale teşkil etmiştir. Denilebilir ki bugünkü Yunan idarî kaza müesseselerinin hemen hepsinin başlangıcı 1911 tarihine dayanmakta, daha sonraki anayasa ile ilgili mevzuat, tarihimizin büyük millî siması Elentheros Venizelos'un irşad ve telkinleri ile harpten evvel son meclisimiz tarafından tesis edilen hukukî ve siyasî yapıya bir şey ilâve edememiş bulunmaktadır.

1911 de, Anayasa mevzuatımıza giren Fransız menşeli "salâhiyet tecavüzü" ve "idarenin icraî kararlarının kanunu ihlâli" ne karşı müracaat hakkının yanında, tamamen Yunanistana has bir karakter taşıyan "Hizmet meclisinin kararla işinden uzaklaştırılmış veya kıdemleri tenzil edilmiş azlolunmaz memurlara, bu karara karşı tanınan itiraz müessesesi de ithal edilmiş, ve bütün bu müesseselerle bilhassa son 20 yıl zarfında tatbikatta şayanı dikkat bir başarı sağlanmıştır.

Yunanistanda 1911 senesinde, memleketin esas teşkilât tarihinde yeni olarak, başlangıcı Napolyon zamanlarına kadar uzayan Fransız Devlet Şûrasına benzer yüksek bir İdarî Mahkeme kurulmuştur.

Anayasa tadilâtının kırkıncı yıldönümü dolayısıyla biz, Anayasa, 1928 tarih ve 3713 numaralı Devlet Şûrası Kanunu, ve Devlet Şûrasının yeni İçtihatları muvacehesinde Devlet Şûrasının Salâhiyetlerini tetkik edeceğiz.

Yunanistandaki Devlet Şûrası Müessesesi, zaman bakımından bir asır farkla birbirini takip eden, ve fakat memleketin siyasî ve esas

teşkilât tarihi bakımından birbirinden ayrı olan iki devresinde, tamamen farklı şekilde faaliyet göstermiştir.

Hakikatte, ancak dokuz sene devam eden (1835 - 1843) Othon saltanatı zamanında Devlet Şûrası, esas itibarile Kralın istişarî bir organını teşkil ettiği halde, bugünkü şekli ile mezkûr heyetin, icra organına karşı haiz olduğu istişarî vazifeleri, âmme idaresinin nizamnamelerini tetkik ve kontrol etmek salâhiyetleri ikinci plâna atılmış, ve bilhassa kazaî salâhiyetlere sahip kılınarak memleketin yüksek idarî mahkemesi haline getirilmiş olduğunu görüyoruz. 1911 de anayasanın gözden geçirilmesi esnasında uzun senelerden beri kaldırılmış bulunan Devlet Şûrası yeniden kurularak istişarî salâhiyetleri Anayasanın 82 ve 84 üncü maddelerinde tanzim edilmiş, ve aynı zamanda Yunan Esas Teşkilât tarihinde ilk defa olarak, bugünkü heyetin de başlıca vazifesini teşkil eden, Kraldan en küçük memuruna kadar bütün icraî ve idarî otoriteden sadır olacak haksız icraî tasarrufların iptali salâhiyeti de Şûraya verilmiştir. Bundan başka, Anayasa mucibince, Devlet Şûrası idarî kazaya ait diğer ihtilâfların (Esasa ait ihtilâflar) halli için, kanunla tavzif edilmiş, ve nihayet azlolunmaz memurların inzibatî cezalarına nihaî olarak bakmak yetkisi, doğrudan doğruya anayasa ile mezkûr heyete tevdi edilmiştir.

Heyetin istişarî yetkisine gelince: Bu yetkinin gerek kanun tasarıları ve gerekse idarenin tanzimî tasarrufları tasarıları bakımından genişlediğini görüyoruz. Bununla beraber, kanun tasarılarının Devlet Şûrasınca tetkiki usule müteallik mecburî bir safha olarak telâkki edilmemiş, Bakanlar Kurulu, ve Meclisin bazı projeleri Devlet Şûrasının tetkikine arz edebileceği ve fakat bunun yapılmamasının kanunun müteberiyetine tesir etmiyeceği kabul olunmuştur. Buna mukabil idarenin tanzimi tasarruflarına ait tasarılar için Devlet Şûrasının vereceği mütekaddim mütalâa, Anayasaya göre kralî tasarruflara müteallik esaslı bir şekil şartı telâkki olunmuş bu formalitenin ikmalî, bugün olduğu gibi, tanzimî tasarrufun muteber bir şekilde neşri için lüzumlu addolunmuştur. Bunun istisnası: müddeti içinde Devlet Şûrasının mütalâasını vermemiş olmasıdır.

Devletin Yüksek Konseyinin Anayasanın 82 ve müteakip maddelerine dayanan bu istişarî salâhiyetleri, üç sene sonra, 1914 tarihli ve 290 numaralı kanunun 22 ve 28 inci maddeleri ile hususî şekilde tanzim edilmiştir. Bununla beraber, 290 numaralı kanunun meriyete girmesi, onun meriyete giriş tarihini tespit edecek bir nizamnamenin neşri şartına bağlı tutulduğu ve fakat 1 inci dünya harbini müteakip Yunanistanda siyasî vaziyetin karışması yüzünden bu iş yapılamadığı için Anayasanın 82 ve 86 ncı maddeleri ölü birer metin halinde kalmıştır.

1927 de kabul edilen yeni Cumhuriyet Anayasası, Devlet Şûrasını muhafaza etmiş, fakat 1935 senesinde vukua gelen rejim değişikliği ve Krallığın yeniden tesisi esnasında 1927 anayasası ilga olunmuş ve memlekette esas itibarile tekrar 1911 anayasası meriyete sokulmuştur. Bununla beraber, bu ilgaya rağmen, 1935 deki Millî Meclisin Z (VII) No. 11 Esasî Kanunu ile, istisnaî mahiyette olmak üzere, 1927 Anayasasının bazı maddeleri hıfzedilmiştir. Meriyette alıkonulan bu hükümler arasında Devlet Şûrasına aşağıdaki salâhiyetleri veren 102 nci madde de vardır: a) İdarenin tanzimi tasarruflarının evvelden tetkik ve murakabesi; b) Halli kanun tarafından kendisine bırakılan idarî mahiyetteki ihtilâhların çözümü. Devlet Şûrası esasa müteallik idarî ihtilâflara gerek birinci gerekse nihaî derecede baktığı gibi, birinci derecede hususî bir idare mahkemesinin baktığı ihtilâflara da, bunlar Devlet Şûrası önüne getirildiği takdirde, istinaf yoluyla bakar. c) İcraî kararların salâhiyet tecavüzü veya ihtilâlleri halinde, müracaat üzerine iptalleri.

Bunlara ilâve olarak, 1927 Anayasanın 102 nci maddesinin 2 nci paragrafı idarî mahkemelerin kat'î kararlarını temyizen tetkik etmek salâhiyetini de Devlet Şûrasına bahşetmekte, ve nihayet aynı Anayasanın 114 üncü maddesi, idarî inzibat meclislerinin azlolunmaz memurlar hakkında verdikleri ihraç ve kıdem tenzili kararlarına karşı açılacak esasa müteallik dâvalara bakmak vazifesini Devlet Şûrasına vermektedir. 1927 Anayasasının bütün bu hükümleri yukarda adı geçen 1935 tarihli Esasî Kanunla bugün de meriyette bulunmaktadırlar. 1927 Anayasasının vazı, Devlet Şûrasına, kanun tasarılarının Anayasaya uygunluğunu ve metinlerinin teknik bakımdan ıslahı gibi mahdut bir derecede bile olsa kanunlar hakkında ihzarî bir salâhiyeti tanımak istememiştir. Çok muhtemel olarak, 1927 Anayasasında yer alan Âyan Meclisi, kanun tasarılarının kesinleşmeden evvel iki mecliste kontrol edilmesi gibi sebepler Millî Meclisçe kâfi görülmüş, ayrıca tasarıların Devlet Şûrasının tetkikine arzedilmesi lüzumsuz addedilmiştir. Ne olursa olsun, Devlet Şûrasına, Kanunları ihzarî mahiyette tetkik salâhiyetinin tanınmamış olması, bugün bu müessesenin teşkilât ve işlemesi bakımından esaslı bir noksanlık olarak kabul edilmektedir. Heyetin salâhiyet ve vazifeleri hususî olarak 1928 tarih ve 3713 numaralı kanunla tespit edilmiş bulunmakta, bu kanun mucibince, teşriî mahiyette bulunan bütün Kralî tanzimî tasarruflar ister esaslı ve müstakil hukuk kaideleri ihtiva etsin (hususî bir teşriî vekâlet) isterse tâli, ve müstakil olmıyan mahiyette hukuk kaideleri ihtiva etsin (Anayasanın 35 inci maddesindeki umumî vekâlete göre) imzalanmalarından evvel Devlet Şûrasının tetkikine arzedilmek mecburiyetindedirler. Hukuk kaideleri ihtiva etmiyerek sadece idarî bir mahiyet taşı-

yan, başka bir ifade ile, idarî hizmetlerin dahilî işleyişine müteallik meseleleri tanzim eden tanzimî tasarruflar idare ile hususî şahıslar arasındaki karşılıklı hak ve vazifeleri tesis ve tanzim etmedikleri ve teşriî bir mahiyet taşımadıkları için, Devlet Şûrasının tetkikinden muaf tutulmuşlardır.

Bunun gibi, hiçbir tanzimî mahiyet taşımayan Kralın hususî mahiyetteki emirleri (meselâ bir bakanın tâyini, bir salâhiyet bahşeden emir, bir hâkim veya subayın terfiine müteallik emirler v.s.) de bu tetkike tâbi değildir. Yukarıda adı geçen teşriî mahiyetteki tanzimi tasarruflar hakkındaki Devlet Şûrasının mütekaddim mütalâası bu tasarrufları neşri ve meriyete girmesi için, gerek Anayasa gerekse 3713 No. lu kanun tarafından emredilmiş bulunan esaslı bir şekil şartı teşkil etmektedir. Bu suretle, Devlet Şûrasının tetkikinden geçirilmemiş tanzimî tasarruflar her bakımdan kanuna uygun bulunsalar bile sırf bu esaslı şekil şartının ihmali sebebiyle sakat sayılmakta ve Devlet Şûrasında iptal mevzuu olmaktadır. Devlet Şûrasının tetkik salâhiyeti tanzimi tasarrufun geniş mânada meşruiyetine (Anayasaya uygunluk meselesi de buraya dahildir) ve teknik hususlara müteallik takdirle hudutlanmaktadır.

Bazan Devlet Şûrası, icra organının başı olan hükümdara esaslı ve müstakil hukuk kaideleri isdar etmek salâhiyetini bahşeden bir teşriî vekâletin mevcudiyetini tespit etmekte, tasarıda ifadesini bulan hükümlerin bu teşriî vekâletin hudutlarını aşıp aşmadığını, veya kanunî bakımdan herhangi bir mugayeret arzedip arzetmediğini mezkûr vekâletle emredilmiş bulunan esaslı herhangi bir şekil şartına uyulup uyulmadığını, tasarrufu teklif ve imza eden bakanların salâhiyetli bulunup bulunmadıklarını, müphem ve gayrı vazih ibarelerin bulunup bulunmadığını, başka bir ifade ile, tasarı metninin teknik bakımdan yanlış bir şekilde kaleme alınıp alınmadığını tetkik etmekte ve fakat tanzimî tasarruf hükümlerinin gerek esas gerekse opportunité bakımından mürakabesi Devlet Şûrası için imkânsız bulunmaktadır.

Faal idarenin icraî kararlarının Fransız menşeli salâhiyet tecavüzü veya kanunu ihlâl hallerindeki iptal dâvası müessesesi, Fransız mevzuatından, muhtelif memleketlerce, aynen veya Fransadakine az çok müşabih bir tarzda iktisab edilmiştir. Yunan Devlet Şûrasına gelince: Bu müessese de 22 senelik faaliyeti neticesinde hususî şahıslarla âmme hizmetlerini gören ve âmme kudretini haiz teşekküller arasında tahaddüs eden ihtilâfların halli için Devletin üstün bir kazaî organı olmuştur. İptal dâvasının mesmu olması için, Fransa'da olduğu gibi, aşağıdaki şartların içtimaî lâzımdır: İptali istenen tasarrufun ma-

hiyeti (Hükümdardan, en aşağı derecede bulunan ve fakat faal idareye mensup bir otoriteden sadır olan icraî karar), dâvacıya aid menfaat, kanunî müddete riayet, ve aynı karar aleyhine adlî veya idarî başka bir kaza merciine gitmek imkânının bulunmaması... Dâvanın mesmuiyeti için Yunan kanun vâzı ve içtihadlarımız hemen tamamen Fransız doktrin ve içtihadlarını takib etmiş, yalnız dâvacıya aid menfaat mefhumu, dâvayı bir (actio popularis) derecesine çıkarmakla beraber, epey geniş tutulmuştur. Filhakika Devlet Şûrası içtihadları (ilhâl edilen menfaatin şahsî olması) gerektiği hususundaki kaydı esaslı şekilde tahfif etmiştir. 1945 senesinden beri Devlet Şûramız meselâ kürsülerinden birine yapılan usulsüz bir tâyine karşı, bu kürsü ile hiçbir ilgisi olmıyan bir üniversite profesörüne, adı geçen usulsüz tâyinün üniversitenin otoritesini haleldar edeceği düşünces ile, iptal dâvası açmakta menfaati olduğunu kabul etmiş, bunun gibi, bir hukuk işleri müdürünün usulsüz tâyinine karşı Temyiz Mahkemesinde vazife gören bir avukatın, âmme hizmetlerinin iyi işlemesi bakımından (!) dâva açmakta menfaati ve alâkası olacağını içtihad etmiştir. Bununla beraber, bu genişletilmiş menfaat mefhumu ilim adamları ve devletin yüksek memurları dışında kimse hakkında tatbik edilmemekte, idarenin diğer mevkileri bakımından, cereyan edecek tâyin, terfi, nakil gibi muamelelerin kanuna uygun olmasında âmme menfaati mevcut olmakla beraber, bu menfaat memurların bu hususlar hakkında bir iptal dâvası açmaları için kâfi bir şart olarak kabul edilmemektedir. Devlet Şûrasının yapılan müracaatı muteber ve mühik addetmesi ve tasarrufun iptaline gitmesi için, tasarrufun herhangi bir bakımdan kanuna aykırı olması şarttır. 1928 tarihli ve 3713 numalı kanununun 47 nci maddesinin tasarrufların iptali için muayyen sebepler göstermesine rağmen, içtihatlar çok yerinde olarak yüksek idarî mahkemenin iptal imkânlarını esaslı bir şekilde genişletmiştir. 47 nci madde iptal sebepleri meyanında;

1) Dava konusu olan tasarrufu isdar eden idarenin salahiyetsizliği.

2) Tasarrufu isdar için kanunen emredilen esaslı bir şekil şartının ihlâli.

3) Tasarrufun kanununun bir hükmünü ihlâl etmesi.

4) Salahiyetin saptırılması hallerini zikretmektedir. Bununla beraber, 3713 numaralı kanunun ruhuna uygun bir seyir takip eden içtihadlar, Devlet Şûrasının daha evvel verdiği bir karara aykırı olan tasarrufları da kanuna aykırı addetmiş, bunun gibi kanunda her zaman sarahaten ifade edilmeyen ve fakat umumiyetle idarî kanunların ruhunda mündemiç addedilen idare hukukunun umumî prensiplerini ih-

lâl eden tasarrufların kanuna aykırı olduğu ve iptal edilmesi gerektiği kabul edilmiştir. Meselâ ferdî veya umumî mahiyette olsun bir idarî tasarrufun makable şümûl kaidesini muhtevi bulunması, bu kaide kanunun sarîh hükmü veya âmme kudretinin menfaati icabı olmadıkça, kanuna aykırı addedildiği gibi, idarî tasarrufların ortadan kaldırılma kaidelerine aykırı olarak kendinden evvelki bir tasarrufu ortadan kaldıran idarî tasarrufun da bu bakımdan hukuka aykırı ve iptal edilmesi gerektiği içtihatlarda kabul edilmektedir. Bunun gibi, kanun tarafından sarahaten emredilmiş olmasa bile, esbabı mucibeden mahrum idarî tasarrufların, bir taraftan, idare edilenlerin iktidarın keyfî olarak kullanıldığı düşüncesine düşmemelerini, diğer taraftan idarenin haiz olduğu takdir salâhiyetini Devlet Şûrasının müessir bir şekilde murakabe etmesini temin gibi mülâhazalarla, iptali yoluna gidilmektedir. İdarenin takdir salâhiyetinden neşet etmekle beraber bu salâhiyetin hudutlarını aşan tasarruflar da kanuna aykırılıkla malûl addolunmakta, hattâ idarenin bir kararının, takdir salâhiyeti hudutlarını gözönünde tutmakla beraber hakikatte mevcut bulunmayan sebeplere dayanmaktan mütevellit hukukî veya maddî bir hataya istinad etmesi hallerinde bile bu karar iptal edilmektedir. Bütün bu sayılan hallerde, bu kanuna aykırılık 1928 tarihli ve 3713 numaralı kanunun 47 nci maddesinde zikredilmiş olsun veya olmasın, iptal dâvası muhik ve muteber addolunmakta ve tasarrufun iptali yoluna gidilmektedir.

Yunan Devlet Şûrası, 1927 Anayasasının 105 inci maddesini tefsir ederek, Anayasanın, idarî mahkemelerin bütün kesin kararlarına karşı, doğrudan doğruya temyiz dâvası hakkını tanımadığını, Şûranın ancak temyiz müracaatlarını karara bağlayabileceğini, kararları temyizen Devlet Şûrasında tetkik edilecek idarî mahkemeleri tâyin etmek salâhiyetinin teşriî organa ait olduğunu kabul etmiştir. 1928 tarihli ve 4210 numaralı kanun, Divanı Muhasebatın vergi ile ilgili ihtilâflara, maden işlerine ait idare mahkemesinin, ve başka bazı idarî mahkemelerin kesin kararlarını temyizen tetkik etmek salâhiyetini Devlet Şûrasına vermiştir. Bunun gibi, 4210 numaralı kanunun verdiği bir teşriî vekâlete dayanarak isdar edilen diğer kanunlar ve tanzimi tasarruflar neticesinde, meselâ malî suçlara, deniz işlerindeki istimvallere, komün ve belediye hudutlarının tâyinine, içtimaî sigortalara müteallik olan, başka bir ifade ile, vergi ile doğrudan doğruya veya dolayısıyla bir alâkası bulunan ihtilâflara ait idarî mahkemelerin kesin kararlarını temyizen tetkik salâhiyeti de Devlet Şûrasına verilmiş bulunmaktadır. İçtihadlarda kabul edilen noktai nazara göre; herhangi bir idarî mahkemenin kesin kararını temyizen tetkik edileceği bir kanun veya bir tanzimi tasarrufla teyit edildikten sonra, bu hakkın başka bir kanunla nezedilmesi rijid Anayasamızın 105 in-

ci maddesine aykırıdır ve netice itibarile muteber değildir. 4210 numaralı kanunla tahdidî olarak zikredilen temyiz sebepleri şunlardır:

- 1) Kararı veren idare mahkemesinin salâhiyetsizliği veya salâhiyetini suiistimal etmesi.
- 2) Mahkemenin gayri kanunî olarak teşekkül etmesi
- 3) Usule müteallik esaslı bir şekil şartının ihlâli
- 4) İhtilâflar mevzuunu tanzim eden kanunun yanlış tefsiri veya tatbiki
- 5) Aynı meseleye müteallik iki veya daha fazla kesin kararın birbirine mübayin bulunması..

Temyiz dâvasını halle yetkili olan Devlet Şûrasının ikinci dairesi, temyiz talebini muhik bulduğu zaman, kararı bozarak hâdiseyi karar verilmeden evvelki hale sokmakta, dâva maddî mevzuu itibarile bir izahatı icap ettirmediği takdirde Şûra bu şekilde hareket etmektedir. Aksi halde, Devlet Şûrası dâvayı aynı derecede bulunan bir başka mahkemeye veya aynı mahkemeye iade etmekte, bütün bu hallerde mahkeme Devlet Şûrası kararını nazarı itibare almak mecburiyetinde kalmaktadır.

İşinden kat'î olarak uzaklaştırılmış, veya kıdemleri tenzil olunmuş azlolunmaz memurların, bu hususa ait Hizmet Meclisinin inzibatî kararına karşı açacakları esasa ait dâvaya bakmak salâhiyeti, 1927 tarihli Anayasanın 114 üncü maddesi mucibince Devlet Şûrasının birinci dairesine ait bulunmakta, ve bu dâva hakkı, menşeyini 1911 Anayasasında bulan ve Yunanistana has bir karakter taşıyıp, devlet idaresi kadrolarında yer alan memurlara Yunan esas teşkilât hukuku tarafından 40 sene evvel bahşedilen azlolunmazlık garantilerinden birini teşkil etmektedir.

Diğer azlolunmazlık teminatları şunlardır :

- a) Tâyin kanunen tespit edilen şartlara dayanması.
- b) İşten çıkarılma veya kıdem tenzili hallerinde en aşağı 2/3 si azlolunmaz memurlardan teşekkül eden bir daîmi Hizmet Meclisinin hususî ve esbabı mucibeli bir kararının lüzumu.

c) Memurun tahvili halinde aynı meclisin mütalâasının lüzumu..

114 üncü maddenin temin ettiği bu himaye, kadro dışındaki mülkî memurlara, (müstahdemler) ve umumiyetle askerler ve hâkimler gibi, statüleri başka kaidelerle düzenlenen ve ayrı Anayasa teminatlarına sahip bulunan kimselere tatbik edilmediği gibi, kadro içindeki memurun vazifesinden çıkarılması cezaî bir mahkûmiyetin, memurun muayyen bir yaşa gelmesinin, işgal ettiği memuriyetin veya bütün âmme hizmetinin ilgasının bir neticesi olduğu zaman da bu madde tatbik sahası bulamamaktadır. Bununla beraber, vazifeden çıkarılma, me-

murun fikrî veya bedenî ehliyetsizliğine veya bir inzibatî sebebe dayanıyorsa, bu keyfiyetin hizmet meclisinin bir kararına istinad etmesi gerektiği gibi, bu karar aleyhine Devlet Şûrasının 1 inci dairesinde esasa ait dâva açmak imkânı mevcut bulunmaktadır. Bunun gibi, bir âmme hizmetinde aynı derecede bulunan memuriyetlerin bir kısmının ilgası halinde, bu memuriyetlerin ilgası neticesinde açıkta bırakılacak nisbeten daha kabiliyetsiz memurların tespiti için, Anayasa mucibince hizmet meclisinin hususî bir kararı gerekmekte ve bu kararları 1 inci daire, esasından ş 2 nci derecede tetkik ve takdir etmektedir. Demek oluyor ki, idarenin otomatik olarak işe nihayet verme halleri dışında, bütün işten uzaklaştırma hallerinde hizmet meclisinin hususî ve esbabı mucibeli bir kararı Anayasa icabı olarak aranmakta, ve bu karar Devlet Şûrasının kazaî murakabesine tâbi kılınmış bulunmaktadır.

Devlet Şûrasının bu sahadaki murakabesi, Yunanistanda vaktile mevcut bulunan ve 1911 Anayasasından beri bertaraf edilmesine çalışılan dizginsiz bir parlamentarizm zamanında, sık sık tekerrür eden suiistimal ve haksızlık tehlikesinin tevlid ettiği bir ihtiyaçtan doğmuştur.

Esasa ait dâvanın, işten çıkarılma veya kıdem tenzili kararının tebliğinden itibaren 30 günlük bir müddet içinde açılması gerekmekte, ve bu müddet memleket dışında bulunanlar veya ikamet edenler için 60 güne kadar temdit edilmektedir. Dâvanın açılması, kararın icrasını tehir etmekte (yani tasarrufun Resmî Gazetede neşrini tehir etmekte) ve fakat dâvanın görülmesi esnasında memur hizmetin dışında bulundurulmaktadır. Müracaatta, disiplin kararına karşı gerek maddî gerekse hukukî sebepler ileri sürülebileceği gibi, Devlet Şûrası dâvayı hem maddî hem de hukukî bakımdan tetkik ederek âdeta inzibatî salâhiyete müteallik meselelere istinafen bakan bir meclis vazifesi görmektedir. Devlet Şûrası yapılan müracaatı muteber ve makul addettiği takdirde ya işten uzaklaştırma ve kıdem tenzili tasarrufunu tamamen iptal etmekte, veya kanunda derpiş edilen daha hafif bir disiplin cezası vermek yoluna gitmektedir. Yukarda izah edilen ve esasını Anayasadan alan azlolunmazlık teminatlarından ancak Devlet idaresi kadrosunda bulunan memurlar faydalanmakta, bununla beraber, teşriî organı komün kadrolarındaki memurlara ve Yunanistanda "Âmme hukuku hükmî şahısları" veya "Âmme hukuku uzviyetleri" adını taşıyan âmme müesseseleri memurlarına buna müşabih garantiler bahşetmiş bulunmaktadır. Yalnız adî kanunlarla bahşedilen bütün bu teminatların, teşriî organın arzusuna uygun olarak bir kanunla kolayca ortadan kaldırılması imkânının mevcudiyetine işaret etmeliyiz.

Fransızcadan tercüme eden: **Dr. İsmet Giritli**